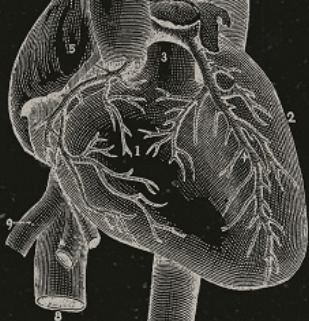
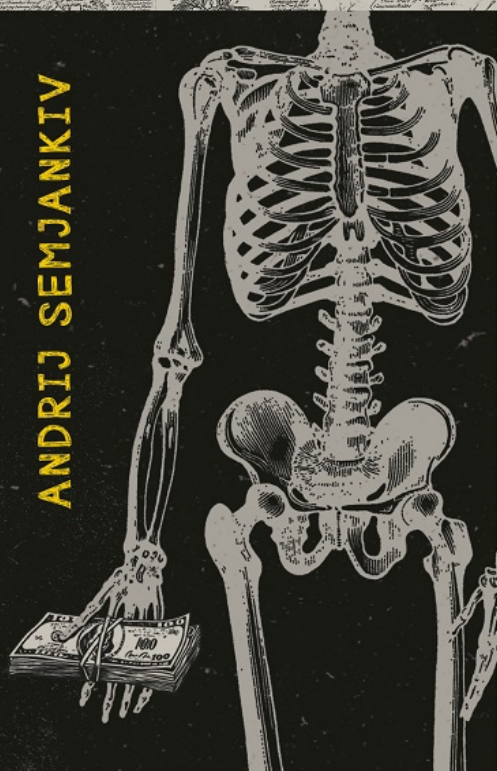

MEDICÍNSKÝ THRILLER

TANEC S KOSTMI

ANDRIJ SEMJANKIV

boek en drukt eindelijk den
Vogappet
D Compressor naris, drukt
het beweeglyke van de neus
naar het middelrif, waardoor
zij het neusgat een weinig
in en drukt, en de huid van
de genoemde zijde dwars.
stimpelt
C Levator Labii Superioris
Alaeque nasi. indien deze
Spier de Lip met de Lip op.
beurt, maakt zij de
Slap, welke is tusschen deze

TANEC S KOSTMI

ANDRIJ SEMJANKIV

TANEC S KOSTMI

přeložila
MONIKA ŠEVEČKOVÁ

MYSTERY PRESS

2025

Tato kniha je beletristické dílo. Jména, postavy, organizace, místa a události v ní uvedené jsou buď výplodem autorovy představivosti, nebo jsou použity ve fiktivním kontextu.

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, zálohována ani šířena v jakékoli podobě a jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu nakladatele.

Copyright © Андрій Сем'янків, 2022
Translation © Monika Ševečková, 2025
Cover © TOV Vichola, Oksana Joryš, 2025
Czech Edition © Mystery Press, Praha 2025

ISBN 978-80-7588-945-4 (pdf)

1. KAPITOLA

Jakmile se na chodbě ozvaly kroky, Severyn Romanovyč Donyk vyskočil od stolu, aby se dostal co nejbliž k rozřezanému tělu. Neohrabaně přitom zavadil o láhev, ale naštěstí se nerozbila, jen hlasitě dopadla na podlahu. Neměl už čas natáhnout si rukavice – kroky se blížily, a tak dvěma holými prsty uchopil hnědý okraj rozpáraného břicha.

Maslovskij stanul ve dveřích s výrazem věčné nespokojenosti.

„Donyku, nemůžu se ti —“

Zarazil se, když uviděl prázdnou placatku, a sundal si brýle. Tohle nikdy nevěstilo nic dobrého. Náměstek ředitele zbrunátněl, ale tentokrát se ovládl.

„K řediteli! Okamžitě!“

Severyn přešel k umyvadlu, aby se nemusel přichozímu dívat do očí. Vlažná voda pěnila mýdlem a on si zuřivě drhnul prsty – rozčilený svou situací, příchodem nafoukaného náměstka, toho starého vola, a vlastní ubohostí.

Celou cestu k administrativní budově mlčeli. V průchodu zase měnili podlahu (*Takže rukavice každý za své*, zaklel v duchu Severyn), kus cesty proto musel proběhnout venkem. Díky skvělému načasování zmokl – zrovna mrholilo, bylo to něco mezi deštěm a mokrým sněhem, který se vytrvale sypal z olověného nebe.

Maslovskij vešel do kanceláře a zanechal Severyna o samotě s usměvavou sekretářkou.

Fakt jí nikdy z obličeje nezmizí ten podělanej úsměv? rozčílil se Donyk ještě víc. Před malým zrcadlem si narovnal mokrý plášť a dlaní si ulízl řídké vlasy. Ze dveří vykoukl náměstek ředitele: „Mazej...“ Na vteřinu se odmlčel. „A neplácej hlouposti.“

V této kanceláři byl Severyn už několikrát, takže tu všechno znal. Fíkus, sovětská okna v kovových rámech, a především ředitele, pupkatého šéfa jejich okresního špitálu. Koutkem oka si Severyn všiml nového prvku interiéru – pohublého dědka v zelené vojenské bundě, který v rukou žmolal čepici s bambulí. Ředitel ukázal rukou na židli, počkal, až se všichni usadí, a položil si ruce na břicho.

„Toto,“ ukázal znovu, „je Severyn Romanovyč, primář patologicko-anatomického oddělení.“

Jeho pohled sklouzl k papíru s ručně psaným textem, který zlověstně a osaměle ležel na stole.

„Severyne Romanovyči, je tu na vás stížnost. Pamatujete si Šapošnikova?“

Severyn zvažněl. Všechno, co se týkalo práce v posledních dnech (a vlastně i týdnech), měl v mlze. Šapošnikov, Šapošnikov... Aha, no jasně. Nekróza pankreatu, rozsáhlá peritonitida. Jsou to dva dny. Ředitel v jeho očích zahlédl záblesk pochopení a pokračoval:

„Tohle je jeho otec. Valeriji Zacharovyči, zopakujte, co jste mi řekl.“

Děda ještě pevněji sevřel v ruce čepici a smutně promluvil. Nejdřív tiše, ale vlastní slova ho tak rozohnila, že se nakonec trásl vzteky. Severynovi stačilo prvních pár vět, aby mu došlo, o co jde. Kluk zemřel uprostřed noci. Ráno si přišel stařec pro

tělo a dozvěděl se, že mu ho vydají i s dokumenty, až zaplatí za pohřební služby v Amfoře. Děda se podrbal na hlavě a šel shánět peníze. Běžná situace.

Jenže ta nabrala nečekaný vývoj. Buď opravdu peníze neměl, nebo si vzpomněl, že je veterán... Každopádně druhý den se vrátil, aby udělal skandál. A dostal odpověď, že si může tělo bez oblečení vyndat z chladicího boxu a odvézt si ho domů taxíkem, pokud to nehodlá řešit civilizovaně. Děda ještě mohl zařadit zpátečku, ale kdepak. Místo toho šel sepisovat stížnosti – nejdřív na odbor zdravotnictví na radnici, pak k našemu řediteli. Když se vrátil do nemocnice, telefony vyzváněly jako o život a na sekretariátu nevěděli, kam dřív skočit.

Hryšo, ty svině! málem vyjekl Severyn. Jako by byl dítě, pořád nechápal, s kým a jak má mluvit. Přehnal to. A navíc jemu, Severynovi, ten kretén vůbec nic neřekl. Rozhodl se na vlastní pěst.

„Donyku,“ ředitel vědomě vynechal křestní jméno i jméno po otci, „už jsou to tři dny. Co si myslíte, že děláte?“

Dědek ve snaze přilít olej do ohně vytáhl z kapsy nějaký průkaz a oháněl se s ním jako pravoslavný kněz křížem, když vyhání ďábla. Severynovi nezbývalo než rozpačitě sklopit oči a zamumlat něco jako: „Prověříme, napravíme“. Ředitel potom ujistil Šapošnikova, že se vše vyřeší co nejdřív, veškeré náklady uhradí nemocnice a vyjádřil mu svou nejhlubší soustrast. Děda si nasadil staromódní čepici a v doprovodu sekretářky odešel, na rozloučenou se na Severyna ještě zamračil. Sotva se za nimi zavřely dveře, vrhl se ředitel na Donyka.

„Sakra, Romanovyči! Co to má znamenat? To jste se v tom vašem sklepe úplně zbláznili!“

Severyn rozpráhl ruce a nevinně vykulil oči:

„Ale já ho dnes vidím poprvé. Asi s ním mluvil Hryša.“

„Hryša, Máša, Saša,“ napodobil ho ředitel. „Ty jsi šéf! Nebo to mám tvému Hryšovi vysvětlovat já? Pokud nezvládáš vést oddělení – dej výpověď a vypadni! Takový bordel tady nestrpím!

Oddělení... Severyn si v duchu odplivnul. Jenže na oddělení jsou jen on a prosektor Hryša, technik pitevný.

Ředitel se trochu srovnal a začal mluvit klidněji s důrazem na každé slovo.

„Tělo musí být dnes připravené. Za pohřební služby zaplatíš z vlastní kapsy...“ Když viděl v patologových očích protest, praštil dlaní do stolu. „Ze svého, s Hryšou napůl, nebo si to vezmeš od Hryši – je mi to fuk! A dál – s Amforou je konec!“

I tuhle almužnu mi vezme, parchant. Severynova nálada dosáhla dna a definitivně se zřítila do propasti.

„Jestli ještě jednou uslyším o tvých kšeftech nebo se objeví, nedej bože, další stížnost – letíš odsud okamžitě a k tomu se záznamem v pracovní knížce. Je to jasný?“

Donykovi nezbývalo než kývnout na souhlas.

„Můžeš jít.“

Severyn vyšel z kanceláře, nohy měl jako z vaty. Ve spáncích mu vřela krev. Maslovskyj na něho na chodbě zavolal:

„Severyne, chovej se jako člověk – nejdřív práce, potom chlast.“

Po sérii úderů kladivem tuto facku Donyk skoro necítil.

Práci dokončil rychleji, než plánoval. Jak se ukázalo, tělo bylo připravené a čekalo se jenom na peníze. Skrz sklepní okno Severyn sledoval, jak chlapce v rakvi nakládají do pohřebního vozu. Hned za ním vlezl do auta shrbený děda v čepici. Na víc než sedmdesát rozhodně nevypadal. Veterán? Které války? Už se na dědu skoro nezlobil, ale situace byla opravdu nechutná. Kdyby s dědou mluvil on, a ne Hryša...

stejně by ho poslal k pohřebákům. V tomto ohledu Severyn žádné morální zábrany neměl. Peníze se musí točit; neexistují lidé, kteří je potřebují méně než jiní. Amforou prošla veškerá klientela, jenže prosektor Hryša nedokázal vycítit, na koho může zatlačit a komu raději ustoupit.

Severyn si chtěl promluvit s majitelkou Amfory, ale nebyla v kanceláři. Vytáhl mobil, párkrát přešel prstem po displeji, ale pak si to rozmyslel. Je to na osobní rozhovor. Místo toho vytočil Hryšu, aby si na něm zchladil žáhu. Volaný účastník není dostupný. Prosektor, ten hajzl, si vzal volno až do pondělí a samozřejmě si vypnul telefon.

V žádné skříňce ani zásuvce nebylo nic k pití. No jasně, není přece chirurg. Podle hodinek jsou čtyři, na návrat domů je ještě brzo. Zbyla možnost dát si kafe.

Nesnesitelný den pokračoval: našel sice balíček lavazzy, ale ani trochu cukru. Severyn nesnášel hořkou kávu. Samozřejmě mohl zaběhnout do kantýny, ale po zaplacení pohřbu VIP klienta by mu nezbylo ani na metro.

Jít pro cukr do laboratoře? Plácl se po stehně a zavolal přes ústřednu na chirurgii: „Patologie. Sháním primáře. Toljo, ahoj. Máš chvílku? Pjijď na kafe. Jo, prosím tě, vezmi cukr, nám došel a venku lije. Čekám tě.“

Položil ruce na stůl a zíral na zeď obloženou vybledlými modrými kachličkami. Bývalý šéf říše mrtvých nastříkal nad dveře podle šablony nápis *Vita brevis, ars longa*^{*}. O délce svého vlastního *vita* mohl Severyn jen spekulovat, ale že je *miserabilis*^{**}, to věděl jistě. Všechny peníze odložené na dárek pro Ljudu se doslova propadly do země. Ne že by nedostatek

* latinsky Život je krátký, umění dlouhé.

** mizerný (latinsky)

financí byl pro Donyka překvapením (spíš to byl životní standard), ale v takový den chtěl přijít domů jako chlap – aspoň s kytkou a lahví. O jednu rodinu už kvůli penězům přišel.

Ještě že zbylo aspoň na pohřebáky, pomyslel si a hned si vynadal za další slabost. Měl to odmítnout a poslat ředitele do háje přímo před Maslovským. To by ale znamenalo okamžitý odchod „na volnou nohu“. Jenže za zdmi okresní nemocnice ho nikdo zrovna s otevřenou náručí nečekal. Jistě, sem tam měl nějakou fušku pro soukromníky, ale při dnešních cenách to byly drobné. A teď to navíc vypadalo, že padla i Amfora.

Má si hledat něco nového? Praxi i kvalifikaci má, ale trpí chronickou smůlou. Všichni spolužáci měli už dávno teplá místa a v klidu si užívali peněz. Ne že by zrovna byli tak schopní – všichni si nemůžou žít jako prasata v žitě. Kdysi trávil noci pročítáním lékařských fór a hledal způsob, jak se dostat z finanční mizérie. Lidi tam byli dvojího druhu: jedni si stěžovali, že je společnost nedoceňuje, a druhí jako mantru opakovali: „Šikovný doktor hlady neumře.“ Nepůsobilo to jako dialog, spíš jako výkřiky do prázdna. Severyn si dokonce předplatil měsíčník Asklépios, kde byla stálá rubrika finančně-právního poradenství. Bohužel, všechny rady se daly shrnout do jediné věty: Pokud chcete vydělávat víc, otevřete si soukromou praxi. Kde na to ale vzít vstupní kapitál, s tím už nikdo neporadil – zvláště chudákům, kteří si tenhle časopis předpláceli. (Severyn byl přesvědčený, že úspěšní se takovému braku obloukem vyhýbali.) A myšlenka na vlastní podnikání? V jeho oboru? K smíchu. Už to viděl – hned vedle výkupu lahví by otevřel kancelář s cedulí: „Soukromá patologie U Tří dubů. Všechny cesty ze sídliště vedou k nám.“

Severyn se tiše pousmál nad absurditou vlastních myšlenek. Ačkoli logičtější by bylo se rozplakat.

Z úvah ho vytrhl veselý hlas šéfa chirurgie:

„Nazdar, Sevo!“

Podali si ruce. Severyn postavil konvici a kradmo se podíval na Tolju Županě – svůj úplný opak. Tolja byl prostý a přímočarý tak moc, že i jeho vzhled tyto rysy dokonale doplňoval. Světlovlasý, trochu pihovatý a vždycky dobře naladěný. A proč by měl být smutný – nebylo mu ještě ani čtyřicet, téměř vrstevník, a už vedl celé oddělení. Pacienty si mohl vybírat sám – a pochopitelně ne ty nejchudší. Jako každý, kdo spojil lásku k profesi s finanční odměnou, se Tolja naplno ponořil do své chirurgie a viděl před sebou jen nové příležitosti. A teď, když čekal, až italská káva trochu vychladne, s nadšením vyprávěl o střevní neprůchodnosti, kterou s týmem v noci „vyřízli“.

„... znáš to. Každopádně to přežije. Takže, Sevo, toho zázraku se nedočkáš,“ zasmál se vlastnímu kostrbatému vtipu.

Pak přišla řada na Severyna, aby poreferoval o svém dni, a tón rozhovoru se rázem změnil. Patolog si postěžoval, pak jen mlčky seděli. Tolja neuměl soucítit s cizími problémy – ne že by byl necitlivý, ale prostě proto, že sám zřídka kdy býval smutný.

Donyk usrkł hořké kávy. Tolja samozřejmě cukr zapomněl, ale Severyna ani nenapadlo se o tom zmínit. Ostatně, pozval chirurga kvůli něčemu jinému.

„Jak to vypadá s naším výzkumem? Tenhle týden, pokud se nepletu, žádný vzorek nebude.“

Tolja odpověděl rozpačitě:

„No... vždyť jsem ti říkal, nechtějí podepsat smlouvu.“

„A v čem je problém? Jde jen o pár gramů, které bys stejně vyřízl.“

„Lidi jsou podělaní. Přečetli si kraviny na netu.“

Severyn si znovu lokl té odporné kávy.

Na klinických výzkumech vydělával kdekdo. Jasně, obvykle to vyžadovalo přístup k živým pacientům, což byl pro patologa pochopitelně problém. Nakonec se na něj ale napojila jedna firma. Prodávali biologické vzorky americkým společnostem pro biovýzkum. Poptávka byla po všem – zanícené tkáně, potratový materiál, nádory. Na otázku „K čemu Američani potřebují ukrajinské biovzorky?“ mu vysvětlili, že Američanům je to fuk, klidně by vzali i švýcarské. Šlo jim o evropskou populaci a ze všech bělochů byli východní Evropané nejlevnější. Zpočátku to vypadalo jako dokonalá spolupráce – pacienti byli bez újmy, poškozenou tkáň by tak jako tak vyřízli a vyhodili, Donyk neměl žádnou extra práci – histologii odstraněných tkání by stejně dělal a všichni zainteresovaní dostávali zaplacen.

Jenže narazili na jeden zásadní problém. Jakkoliv byli ukrajinští pacienti levní, podle zákona museli podepsat informovaný souhlas s předáním svých tkání třetí straně. A skoro nikdo to nechtěl udělat. Báli se, že jim někdo ukradne ledvinu nebo jiný orgán. Snadné a hlavně poctivé peníze Severynovi mizely přímo pod nosem.

„Lidi jsou vždycky zabeďnění. Nemůžeš na ně trochu zatlačit? Vždyť jim píšeš propouštěcí zprávy a neschopenky!“

Župaň se shovívavě ušklíbl.

„Sevo, jasně že bych mohl. Ale začaly by se šířit drby, chápeš? Kolik nám dávají za jednoho pacienta? Dvacet babek? To přece nejsou takové peníze, abych...“

Zaprvé – deset dolarů pro mě není zas tak úplný pakatel. A zadruhé – ty máš deset, ale já třicet, pomyslel si Severyn, ale nahlas řekl něco úplně jiného:

„Fajn. A co kdybych ten souhlas prostě podepsal já? V podstatě o tom ani nemusejí vědět.“

Tolja byl sice jednoduchý člověk, ale rozhodně ne hlupák.

„Severyne,“ oslovil ho celým jménem, což obvykle dělal jen v přítomnosti cizích, „jestli se na to přijde, bude to hrozný průšvih. Do toho nejdu. Ostatně... nestačí ti aféra s Amforou?“

Donyk vycítil nebezpečné napětí a rychle změnil tón:

„Máš pravdu, jasně. To jsem jen tak plácl ze zoufalství. Vždyť víš, jak jsem na tom s prachama.“

Výraz Toljova obličeje změkkl. Vypadal až rozpačitě, když vytahoval z kapsy tlustý balík dvoustovek. Začal je přepočítávat, ale pak jen mávl rukou a položil celou hromádku na stůl.

„Vrátíš mi to, až budeš moci.“

Donyk se rozhořčeně bránil, ale hlavou mu prolétlo: *Nosí v kapse pláště takový balík? A jen tak ho hodí na stůl bez přepočítání...?*

Tolja mu peníze tvrdohlavě přistrčil blíž.

„Ber.“

Severyn věděl, že si je vezme, i když se ještě chvíli zdráhal. Nevěděl jen, proč se cítil tak odporně – že dostal almužnu, nebo proto, že si ji vlastně mimoděk vyžebal.

2. KAPITOLA

Severyn chodil snad půl hodiny kolem výlohy obchodu Swarovski, než se odvážil vstoupit. Nesnášel tu falešně milou pozornost prodavaček, které na něho kradmo pokukovaly buď pohrdavě, nebo zklamaně. Moc dobře věděl, že nevypadá, mírně řečeno, „špičkově“. Rozhodování bylo v Severynově životě vždycky utrpením. Ale vybírat pro někoho dárek – to byla hotová noční můra. Obzvlášť když tím někým byla žena. A když mu záleželo na tom, aby se jí dárek líbil.

Po všech duševních mukách vyšly dvě reálné možnosti: přívěsek, nebo náušnice. Přívěsek byl dražší a Severynovi se líbil víc, ale na náušnicích by něco málo ušetřil.

Pokladní si ho trochu podezřívavě prohlédla: viděla ho popocházet kolem výlohy kdovíjak dlouho. Když ale Severyn rozhodně vyslovil název modelu náušnic a vytáhl peníze, ve-sele se usmála a přikývla.

„Dárek pro dceru?“

Donyk se zarazil a málem vyhrkl: *Já mám syna*. Teprve po chvíli si uvědomil dvojsmysl těch slov. Mlčky odpočítal bankovky a čekal, až mu šperk zabalí. Když prodavačka nevycítila chuť k hovoru, do další konverzace se nepouštěla.

Severyn se pak chvíli procházel po nákupním centru a kroutil hlavou nad davem lidí, kteří by očividně koupili

úplně cokoli – jen kdyby na to měli peníze. Kdyby existoval ideální zákazník, byl by Severynovým naprostým opakem. Pro patologa byl jakýkoli nákup nepřijemný. Už jen to, že má v peněžence dostatek bankovek, mu přinášelo pocit pohodlí – a rozhodně necítil potřebu měnit peníze za věci. Nehonil se ani za dojmy, protože ty obvykle znamenaly jen další výdaje. Donyk měl zkrátka peníze rád vášnivě, zoufale a iracionálně, ale stejně jich nikdy neměl dost. Chtěl koupit martini, ale nakonec vzal nějaký jiný vermut. V květinářství ho zarazilo, že tulipány stojí víc než růže. Přemýšlel, jestli je to sezónní záležitost, nebo to tak bývá pořád. Nemohl si vzpomenout, kdy naposled kupoval květiny. Mezitím už mířil pryč z obchodního centra – uvědomil si, že hned vedle jeho domu je nonstop květinový stánek.

Den nešel vůbec podle plánu. Příroda se předvedla v tom nejlepším světle – pod nohama to čvachtalo a stříkalo. Palce u nohou měl promrzlé, do bot mu natekla ledová voda. Temná ulice, kde jen občas svítily lampy, se táhla do nekonečna jako řeka sevřená mezi břehy paneláků. Donyk měl sídliště Vyhrořadár rád jen na mapě. Poté, co několik posledních let žil v rezidenční čtvrti Pečersk, si mohl upřímně říct, že centrum není o nic menší díra než zbytek města. Stačí zahrnout do vnitrobloku a jsou tam stejné lavičky, obsazené pochybnými existencemi, přerostlé stromy a rozbité lahve. Ale tam pořád byla možnost dojít za pár minut zpátky do civilizace, kde se nad bulváry tyčily luxusní mrakodrapy. Tady na sídlišti na okraji města člověk buď spěchá domů, nebo pádí do práce.

Chodci se objevovali jen zřídka, vítr foukal za límec a začínalo být nevlídně. Květinářství bylo – dle všech zákonů schválnosti – zavřené. A zjevně už nějakou dobu. Stěny počmárané klikyháky, cedule rozbitá. Severyn se ohlédl, v dálce

se třpytila světla obchodního centra, vzdálená jako cíl maratonu. Tiše zasténal. Mávl rezignovaně rukou a rychle vykročil mezi domy. Šlápl rovnou do nejhlubší kaluže. Vytáhl klíče.

Když vcházel do výtahu, domofon ho zezadu doprovázel chmurným pískáním.

Šoupání kroků. Cvakl zámek a byt ho vpustil do Ljudmylina náručí. Nejdřív ho ale ovanulo horké aroma karbanátků. Severyn zabořil nos do jejích chemicky upravených vlasů a políbil ji na krk pod uchem. Zašeptal:

„Všechno nejlepší k narozeninám.“

Ljuda ho objala měkkými předloktími, špinavé prsty držela od těla, aby mu neudělala šmouhy na oblečení. Její ruce měkly měsíc od měsíce víc stejně jako narůstal objem jejího účesu. Po letmém polibku se Ljuda spěšně vrátila do kuchyně.

„Zlato, odlož si a pojď dál, připaluje se mi to tu...“ Její hlas se ztratil v prskání oleje.

Severyn pocítil jemné podráždění. Bylo jasné, že na něj čekala, že spěchala s přípravou večeře, ale on by jí rád předal dárek hned u dveří. Aspoň nějakou drobnou slavnostní chvíli si přál.

Zul se a šel do koupelny. Na koberci po něm zůstávaly mokré stopy od ponožek. Stejně jako ráno, když si myl ruce, se zlobil sám na sebe, jenže teď se spíš zlobil na Ljudu. Když se převlékl do tepláků, v kuchyni už bylo ticho. Nakoukl dovnitř: prostřený stůl, nalíčená žena, tlustá červená svíce. Vrať se převléknout se by teď bylo trapné.

Postavil lahev na stůl, sedl si k oslavenkyni a podal jí tmavě modrou krabičku. Ljuda koketně nakrčila ret.

Tyhle grimasy ho dráždily čím dál víc.

S nadšeným úsměvem otevřela krabičku. Na broušených ploškách se roztančily odlesky. Drobná prasátka ze světla

svíčky se rozběhla po jejím širokém obličejí. Se stejně strnulým úsměvem zůstala několik vteřin zírat na dárek, pak vzhledla:

„To je krása! Pojď blíž.“

Severyn se k ní natáhl, aby ji políbil, ale bylo mu jasné, že se s dárkem vůbec netrefil. Na jejím obličejí nebylo nic znát, ale on už věděl: nelíbí se jí to. Sakra, měl vzít přívěsek.

Ljuda vstala a prohlížela si náušnice.

„No, má to anglický zapínání...“

„A co je špatného na anglickém zapínání?“ Severyn se snažil znít vyrovnaně.

„Ne, všechno je super, je to praktický! Dřív mi takový zapínání dělalo otlaky. Ale tohle určitě nebude,“ rychle dodala. „Dám si je do šperkovnice. Je to nejlepší dárek, děkuju.“

Když osaměl, povzdechl si a nalil vermut do dvou sklenek.

Po večeři a sklence seděli naproti sobě a sledovali mihotavý plamen svíčky. O své nepříjemnosti v práci Severyn nemluvil. Ljuda o nelegálních výdělcích nevěděla a byla zvyklá na jeho skromný příspěvek do společného rozpočtu. Až příští měsíc přinese jen holou výplatu, pak se teprve podiví.

Severyn se snažil míň mluvit a víc poslouchat. Ljuda se stihla sejít s bývalými spolužáky. Všichni teď byli taková panátové a paňmámy, pořád jen mluvili o dětech. Třikrát zopakovala, jak jsou teď nudní.

Ne jako my dva, pomyslel si Severyn. Přisunul se blíž a dal svým rukám trochu volnosti. Ne že by se mu vyloženě chtělo, ale situace si to žádala.

Přesunuli se do pokoje. Pohovka párkrát zavržala a ztichla, zapocená okna se tu a tam rozzářila reflektory aut, která občas projížděla kolem.

Vyfukoval na balkoně cigaretový kouř a díval se do mo-

zaiky temných oken naproti, když mu hlavou projela zcela zjevná – a právě proto děsivá – myšlenka. Kdyby koupil přívěsek, výsledek by byl úplně stejný. Všechny ty řeči o nudných spolužácích byla jen zástěrka. Ljuda čekala prstýnek.

I když byl víkend, Severyn vstal o půl sedmé. Měl k tomu hned několik důvodů. Dvakrát do měsíce si v sobotu přivydělával u „soukromníků“. Tam stačilo dorazit na desátou, ale Severyn měl v plánu se předtím zastavit v Amfoře a vyřešit jednu neodkladnou věc. Hlavně ale chtěl vstát dřív než Ljuda. Po tom nočním zjištění mu bylo trapně. Ačkoli Ljuda nebyla úplně bystrá, intuici měla výjimečnou. Teď měl Seva strach, že pochopí, že on pochopil, že je definitivně rozhodnutá si ho vzít.

Snídani si rozmyslel: ráno mu vždycky bývalo nevolno. V koupelně se postavil k zrcadlu bokem a poplácal se po břiše. Už obutý, u dveří, si to rozmyslel, zul se, zaběhl do kuchyně a kopl do sebe zbytek vermutu. Doopravdy se probral až cestou k metru. Každé ráno mu v poslední době plynulo jako v polospánku – ani teď si nebyl jistý, jestli zamkl dveře. Samozřejmě že ano! Snad. Ta vtíravá pochybnost ho přiměla na nástupišti na chvíli ztuhnout. V duchu si vrazil facku a připomněl si, že za prvé – byt mu stejně nepatří, a za druhé – to nejcennější, co tam má, je (pokud vůbec) spící Ljuda.

Ulevilo se mu.

„Pozor, dveře se zavírají! Příští stanice...“ Metro Severyna lhostejně odváželo temnými útroby města.

* * *

V práci nakoukl do lednice: přes noc žádní noví obyvatelé nepřibyli. Vykouřil dvě cigarety se stejně hořkou lavazzou, koukl na hodinky a dvorem přešel do vedlejšího vchodu – do Amfory. Světa Jablocka, jako každou sobotu, seděla ve své

kanceláři a počítala příjmy a výdaje. V koutě tiše broukalo rádio Molodist', které Seva nenáviděl už v mládí. Zaklepal, ačkoliv už byl vevnitř.

„Máš chvílku?“

Jablocka zvedla hlavu, usmála se jen koutky úst a trochu se zaklonila.

„Ahoj Sevo. Kafe?“

„Už jsem měl.“

Posadil se na jednu ze dvou židlí a nevěděl, jak začít.

Světa mu to nijak neulehčovala. Její rty se stáhly do úzké, pevně semknuté linky. Tvář získala lehce nepřítomný výraz. V kategoriích, ve kterých byl Donyk zvyklý uvažovat, by majitelka Amfory patřila mezi byznys lady – ale spíš jen na papíře. Neměla v sobě totiž ani stín bezstarostnosti, jakou mívaly majitelky solárií nebo kosmetických salónů. Naopak, Jablocka, v nejlepším duchu podnikatelů nové generace, byla ve své firmě vše v jednom – od šéfky po uklízečku, včetně, obrazně řečeno, tvůrkyně posmrtného make-upu. Makala stejně jako její podřízení, lepila díry v každodenním chodu pohřebního ústavu, zaskakovala, kde bylo třeba, a měla dokonalý přehled o každém detailu svého neveselého byznysu. Právě díky tomu pohřební služba Amfora, jak stálo na vývěsním štítu zvlněným písmem, i když byla malá, nikdy neměla nouzi o zakázky. Světa držela firmu zkrátka a na všechno dohlížela. Proto i o sobotách vysedávala nad účetnictvím.

Její kancelář byla jednoduchá, jen drahé kukačkové hodiny v životní velikosti kazily celkový dojem – působily jako pěst na oko. Na druhou stranu, co by to bylo za pohřební službu bez morbidních prvků?

Ticho se vleklo. Donyk si odkašlal.

„Chtěl jsem mluvit o tom včerejším empéčku*.“

„Vím, váš šéf mi volal,“ řekla Světa.

No paráda! A to jsem u toho ani nebyl.

„A?“

„Mně osobně nic nevytýkal.“

Donyk se pomalu dostával do varu. Mrcha. Moc dobře věděla, o čem chce mluvit, ale hrála si na nevinnou. Nakonec se odhodlal.

„Tak fajn. Takže pokračujeme jako dřív. Jen to budeme muset trochu šifrovat.“

„Nebudeme muset nic, milý Sevo. My už spolu nepracujeme,“ řekla Světa tak suše a klidně, až mimoděk zakoulel očima.

„To si děláš srandu? Myslíš, že v okolí není jiná pohřebka? Můžu doporučit příbuzným, koho budu chtít.“

„Jenže šéf bude doporučovat mě,“ pronesla Světa věčně.
„Dělá teď pro mě manažera reklamy.“

Donyk se chytil za okraj stolu.

„Co blbneš?“

„Neblbnu,“ řekla Světa a s lehkým úsměvem prohlásila:
„Někdo se hádá – někdo maká.“

Odložila propisku a zadívala se mu pevně do očí.

„Sevo, jsi fajn chlap, ale nájem platím jemu, ne tobě. Do vašich sporů se montovat nebudu, i tak mám co dělat.“

Zase bylo ticho. Severyn pochopil, že rozhovor skončil, ale pořád ještě hledal správná slova. Světa si přisunula účetní knihu blíž.

„Stav se někdy.“

* MP – mimořádný případ (pozn. autora)

3. KAPITOLA

Skrz okno viděl, že se venku zvedl vítr, kolemjdoucí rychle vbíhali dovnitř, přidržovali si zvednuté límce a nasazovali kapuce. Pokud bylo v autobuse tepleji, pak jen nepatrně. Roztržená harmonika mezi dvěma částmi autobusu vlála jako hadr a ze střechy do ní crčela špinavá voda z tajícího sněhu. Zmrzlé pasažéry spojovala nenávist – k počasí, k okolí a k životu jako takovému. Seva už dávno pochopil, že se lidé v ranní MHD nedívají jeden druhému do očí ne kvůli obyčejnému nepohodlí, ale proto, že nechtějí vidět odraz vlastní ubohosti v cizím pohledu.

Vyjeli na most. Dojem z pohledu na olověnou řeku dokonale ladil s náladou. Když konečně přijel na svou zastávku, s úlevou utekl z atmosféry autobusové beznaděje a prošel bránou do houštin výškových budov. Klinika se pyšnila názvem Svatý Pantaleon, ale ohromit dokázala jen prostoduché nebo ty, kterým vyšší než průměrná cena zatemnila úsudek. Majitel si zřejmě myslel, že rozdíl mezi ordinací a klinikou tvoří dlouhonohá recepční, váza s levnými lízátky a laciná čínská televize na zdi.

Donyk si tu začal přivydělávat už před pěti lety. Jeho žena (bývalá žena, opravil se v duchu) nikdy nepochopila, proč ho potřebují v dermatologické ordinaci. A jak se ukázalo, většina lidí vůbec netušila, že patolog (výraz „patomorfolog“

měl radši) může mít co do činění s živými. Pacienti přicházeli, ukazovali pečlivému oku lékaře své bradavice, někdy se nechávali řezat nebo pálit laserem. A ani netušili, že někde v zákulisí sedí u mikroskopu další člověk, který ty bradavice rozřezává na tenoučké kousky a zkoumá je mnohem důkladněji než ten pohledný dermatolog v bílé ordinaci. A jedním jediným podpisem často rozhoduje o dalším osudu pacienta.

„Dobré ráno, Severyne Romanovyči,“ stroze na něj kývla a lakonicky se usmála blondýna, jejíž jméno mu neustále vy-
padávalo z paměti.

Severyn prošel kolem recepcce a postranními dveřmi se dostal do spletitého labyrintu úzkých chodbiček a místností. Stupidita architektury, nevhodná nejen pro „kliniku“, ale vůbec pro jakoukoli veřejnou instituci, měla jednoduché vysvětlení. Majitel skupoval byty v přízemí novostavby a po vybourání přebytečných příček přetavil prostor v architektonickou noční můru à la Gaudí. Jedinou výhodou bylo, že měl Severyn svůj kumbálek úplně vzadu, kde mu za dveřmi nikdo nešoupal nohama po laminátu. U mikroskopu už ležela skoro desítka vzorků – víc než obvykle – a Donyk za to byl rád. Dny, kdy ho u stolu čekalo jedno nebo dvě podložní sklíčka se vzorky, v něm vyvolávaly pocit, že spolupráce s Pantaleonem brzy skončí. Na klinice byl totiž ještě jeden patomorfolog, který si bral většinu práce. Severyn pravidelně připomínal řediteli lékařského provozu, že by mohl sloužit víc dní, ale odpověď vždy zněla jen: „Bereme to na vědomí.“

Práci dokončil rychle – všechny tkáně ve vzorcích se ukázaly jako nezhoubné. Chvilí poseděl u okna, pak se oblékl a odešel. Pantaleon platil za vykonanou práci s rozvážností hodnou svatých a nevyžadoval po hříšném lékaři, aby trčel v práci a předstíral do večera nějakou činnost.

Zatímco slepnul nad sklíčky, slunce se vykašlalo na svou zimní rutinu spánku a prodralo se skrz mraky. Neuvěřitelné, co stačí obyčejnému *Homo sapiens* ke štěstí – jen trocha světla na špinavém, rozbředlém sněhu.

Patolog se rozhodl jít pěšky. Zatímco pracoval, dvakrát mu volala Ljuda. Nebral to. Procházka mu nabízela navíc příležitost oddálit nepříjemný moment návratu domů. Severyn usilovně přemýšlel, proč se po včerejšku vyhýbá rozhovoru s člověkem, který by mu měl být nejbližší. Kolem něj pomalu plynuly stejné, šedé sídlištní bloky. Vzpamatoval se až na dohled od mostu. Vracet se teď na zastávku by znamenalo jít kus cesty zpět, a tak si pevněji přitáhl šálu a pokračoval dál.

Chodník na mostě byl úzký a příliš blízko silnici, auta šplíchala zpod kol špínu a Severyn brzo zalitoval, že nenasedl do toho zatraceného autobusu. Tmavě zelené SUV v pravém pruhu náhle prudce zabrzdilo, ohodilo mu kalhoty blátem a přimáčklo se ke krajnici. Zastavilo asi deset metrů před ním. Severyn zaklel a začal si otírat nohavice. K jeho překvapení začalo auto couvat, až zastavilo u něj. Stáhlo se tónované okénko a z rádia se rozlil hlas navždy mladého Valerije Leonťeva s písní „Můj de-e-e-e-elaplááán!“.

„Seš to ty, Sevo?“ pokusil se přehlušit šlágr neznámý hlas zevnitř auta.

Donyk udělal krok blíž, zadíval se a radostně vykřikl:

„Volodo, chlape, nazdar!“

Dveře se otevřely a vpustily dovnitř zabahněného a překvapěného patomorfologa. O chvíli později SUV sjíždělo z mostu na druhé straně řeky.

Zašli do baru u kostela. Do baru, kolem kterého Severyn prošel desetkrát, možná stokrát, ale nikdy ho ani nenapadlo vejít

dovnitř. Do baru, kde všechno působilo jednoduše, ale bylo tam draho, a i když byl úsměv hostesky u vchodu čistě profesionální, nedala to na sobě znát. Zvlášť komická byla veranda, kde se usadili: letní terasa, v zimě obtažená průhlednou fólií, se vznášela dva metry nad chodníkem a nabízela možnost pít v teple a přitom pozorovat chodce pod sebou – zmrzlé, obalené sněhem a špínou. Míhali se jim přímo pod nohama. Inženýrský a konceptuální záměr, který Severyn dřív nenáviděl, mu teď působil potěšení.

„Tak na setkání!“

„Vždyť řídíš!“

„Trochu se může, když fakt ch...“, zahlaholil Vovka a rychlým pohybem do sebe hodil panáka.

Severyn udělal totéž. Rakije příliš páchla anýzem a připomínala sirup proti kašli. Ale Donyk si dobře pamatoval starou pravdu o darovaném koni.

Na stůl začaly přistávat první objednané předkrmy.

„Fajn, o práci stačilo,“ prohlásil Voloda s plnou pusou. „Co na domácí frontě? Jak se má Olja, co malej?“

Severyn pokrčil rameny:

„Rozvedli jsme se, už je to docela dlouho. Stačila se znovu vdát – za Portugalce. A žijou tam, v Portugalsku.“

Vovka bez okolků hvízdal:

„No ty kráso! A ty co? Taky znova v chomoutu?“

Severyn zavrtěl hlavou.

„Popravdě o tom uvažuju. Jedna by se našla – jsme spolu dva roky.“

„Hele, pokud ses dva roky nerozhoupal, tak už na to kašli. Vážně. Já do toho taky nikdy nepraštil. A nelituju.“

Dali si dalšího panáka. Donyk ztratil chuť mluvit o vlastním životě.

„Vyprávěj radši něco ty.“

S Voloďou byli za studií dobří kamarádi a i později se často vídali. Ale před několika lety se spojení nějak samo od sebe přerušilo – bez zvláštního důvodu.

Na vejšce patřil Voloďa k těm výjimečným typům studentů, kteří vynikali, aniž by se museli extra snažit. Měl špičkovou paměť. Zatímco ostatní v prváku šprtali třísvazkovou anatomii, on si jednou prolistoval příslušné stránky – pak obrazil koleje, navazoval známosti a rozšiřoval okruh kontaktů. Neobyčejně charismatický, ale vždycky tak trochu svůj, oblíbený v každé společnosti. Jenže ke všem těmto přednostem dostal od přírody i směšně paradoxní vlastnost – naprostý nezáměr o medicínu. Takže po promoci, kdy všichni horečně sháněli co nejlepší místo kvůli atestaci, se na to Voloďa vykašlal a měsíc v kuse pil, zatímco si promýšlel dospělý život. Rozumně usoudil, že šest let, které ztratil kvůli specializovanému vzdělání, nemá důvod vyškrtnout ze svého života, a díky známostem vplul do byznysu lékařského turismu, který byl tehdy ještě v plenkách. Jak už to u průkopníků nových aktivit bývá, brzy z toho začaly kapat normální prachy a ještě zajímavější kontakty. Založil si firmu a nejen že vozil týpky v malinových sakách spravovat rozbité lebky do Izraele, ale taky vydělával na spoustě Němců, kteří si v Kyjevě nechávali nasazovat nové zuby za ceny hluboko pod těmi evropskými.

Takového si Seva Voloďu pamatoval. Ale jak se ukázalo, unikla mu celá jedna kapitola ze života starého spolužáka.

„Turisti pořád jezdí, firma se ještě drží nad vodou, ale já už se v tom neplácám. Nechal jsem si podíl a sbírám smetanu jako zakladatel. Výnosy rok od roku klesají – to bys nevěřil, jaká je v tomhle byznysu dneska konkurence.“

„Takže seš vlastně na zaslouženém odpočinku?“

„Kéž by,“ řekl Voloda. „Vydržel jsem bez práce jedno jediné léto – a to jen díky tomu, že jsem byl nonstop nalitej v Thajsku. Teď řeším různý migrační záležitosti.“

„A to jako frčí?“

Voloda si významně odfrkl a obrátil oči v sloup.

„A jak! Trvalý pobyt, pracovní víza. Bohatí posílají děcka studovat. A pro sebe hledají klidný místečko na důchod. A vlastně to dneska už ani není tak drahý.“

„Kolik?“ zeptal se z nějakého důvodu Severyn – a hned vycítil, jak buransky to znělo.

Vova na něj šibalsky mrkl.

„Taky o tom uvažuješ?“

„Ne, to jen tak...,“ Donyk se ošil a hned si uvědomil, že není potenciální emigrant ani morálně, ani finančně.

„Kdyby to bylo aktuální, ozvi se. Cena záleží na spoustě drobností. Všechno ti vysvětlím, stačí říct. Zadarmo, samozřejmě,“ dodal Voloda s téměř nepatrným úšklebkem.

„Popřemýšlím o tom,“ řekl Severyn v pokusu obrátit humor v žert a mimoděk si přitáhl nohy pod sebe, aby schoval pod stůl sešlapané boty s bílými mapami od soli.

Pak už mluvili hlavně o minulosti, vzpomínali na společné zážitky a nakonec se tak zasmáli, že je z toho oba bolelo břicho. Seděli docela dlouho, dvakrát si ještě objednali něco k pití. Celá veranda byla plná kouře z vodní dýmky. Když jim donesli účet, Voloda suverénně podal číšníkovi svou kartu, aniž by Severyn vůbec zahlédl částku. Byl mu za to hluboce a upřímně vděčný. Už měli kabáty na sobě a mířili ke dveřím, když Voloda poznamenal, že se Severyn pěkně motá. Museli si tedy dát ještě kávu, než zavolali řidiče.

Venku u auta si vyměnili čísla, dlouho se objímali a potřásali si rukama. Pak se Voloda začal smát a pokusil se Se-

veryna políbit, s ujištěním, že to bude bez jazyka. Nakonec se přece jen dostal do auta.

„Vážně nechceš svézt?“

„Ne, díky,“ Severynovi se lehce točila hlava. „Potřebuju se provětrat, jsem úplně namol.“

„Jak myslíš. Kdyby ses ztratil, máš moje číslo.“

„Volodo,“ položil mu ke svému vlastnímu překvapení Severyn otázku, která ho trápila celý večer, „nemáš ve firmě pro mě nějaký místo?“

Jakmile to dořekl, okamžitě toho litoval. Voloda se na něj díval se směsicí výsměchu a soucitu.

„Kdyby někdo chtěl v Ukrajině pitvu, dám ti hned vědět.“

Už v příští vteřině mu došlo, jak kruté to znělo, a proto zvážněl a dodal: „Zatím nevím. Ale kdyby něco, počítám s tebou. Tak se drž.“

Auto zabralo a proklouzlo přes žlutě blikající semafor. Večerní nálada se zhroutila. Severyn se pomalu potácel po kluzkém chodníku – mokrý sníh mezitím zmrzl.

Ted' na mě myslí nejen Svatý Pantaleon, ale i podnikatel Voloda, řekl si v duchu sarkasticky a kysele se pousmál do tmy.

Rakije se ukázala být mnohem zákeřnější než vodka. Místo aby na mrazu cestou domů vystřízlivěl, byl pořád opilý. V chodbě si posvítil mobilem a zjistil, že má od Ljudy hromadu zmeškaných hovorů. Aby nebylo poznat, jak je opilý, zavrhl nápad otevřít dveře klíčem a zazvonil. Ljuda otevřela skoro hned a k jeho překvapení si oddechla a objala ho.

„Jsi naživu, chvála bohu. Říkala jsem si, že asi budeš v práci. Jenomže jako klient.“

„Promiň,“ jazyk se mu zrádně motal a klopýtal i na těch nejjednodušších slovech, „potkal jsem kámoše. Náhodou. Neviděli jsme se roky.“

Zcela automaticky se svlékl a šel se umýt. Ljuda něco povídala, mluvila bez přestání, ale on nebyl schopný zachytit smysl. Lehl si, nebo se spíš svalil na pohovku a cítil, že odpadává. Alkohol dělal s jeho mozkiem podivné věci, protože těsně před tím, než usnul, se mu zdálo, že Ljuda řekla něco jako – jaké štěstí, že teď mají vlastní auto.

V neděli dokázal otevřít oči až po poledni. K Ljudě se zprvu choval opatrně, ale brzy si ověřil, že jestli na něj byla naštvaná, tak jen malinko. S příjemným překvapením našel v kapsách všechny peníze, se kterými včerejší ráno odešel z domu. Ale to, co ho zarazilo doopravdy, byl fakt, že se v jejich přátelském civilním soužití opravdu objevilo auto.

O své vlastní přišel při rozvodu, když dělili majetek. Řidičák tehdy zastrčil do nejzazší zásuvky. Jeho samotná existence ho spíš rozčílovala – s aktuálními příjmy neměl nejmenší šanci si někdy nějaké auto pořídit. Až teď Ljudin nevlastní otec (dej mu pánbůh věčné zdraví) usoudil, že je čas vyměnit svého plechového miláčka, a pořídil si relativně nového japonce. A své nevlastní dceři dal k narozeninám plnou moc na sedm let staré Daewoo Lanos. Ljuda sice řidičák neměla, ale auto bylo skvělou motivací přihlásit se do autoškoly.

„A do té doby budeš řídit ty,“ dloubla hravě Severyna do špičky nosu svým tlustým prstem.

Stáli před zašpiněným šedým lanosem.

Ljuda ho pevně držela za ruku a Seva si pomyslel, že možná už nikdy nebude muset před cizími lidmi schovávat boty zničené solí a nasáklé špinavou vodou z kaluží.

4. KAPITOLA

Pozdě večer, když šla Ljuda spát, se jel projet ve staré nové káře. Ljuda mu navrhovala vyjížďku, ale Seva se najednou vyděsil. A teď se snažil přijít na to proč.

Jako dítě měl kolo, které naprosto zbožňoval – jezdil na něm celé dny, našlapal spoustu kilometrů, jezdil dva roky v kuse, s přestávkami jen na zimu a nejvlhčí podzimní dny. Pak si ale zlomil nohu: nešťastně, hloupě, rovnou dvě kosti. Když všechno srostlo a sundali mu sádku – zlomil si ji znovu. Kvůli těm nehodám cyklistická sezóna skončila a nakonec na kolo značky Ukrajina nesedl téměř rok. Přesto o bicyklu pořád snil. Zároveň se v něm ale začal nenápadně usazovat vtíravý strach, že už neumí udržet rovnováhu.

Dospělí s oblibou tvrdili, že když se člověk jednou naučí plavat nebo jezdit na kole, už to nikdy nezapomene. Tohle „moudro“ zůstávalo pro Sevu záhadou: buď lidé přeceňovali vlastní schopnosti, nebo se on sám vystresoval až do bodu, kdy si přestal věřit. Ať tak či onak, když po dlouhé pauze konečně znovu sedl na kolo, ujel pár metrů a příšerně, naprosto uboze sebou seknul. Strach a stud v něm zůstaly pevně zakořeněné. K další jízdě se už nikdy neodhodlal, protože měl hrůzu, že si zlomí nohu potřetí.

Kolo pak stálo dlouho v předsíni, později ho prodali. Ale ten blok se někde v hlubinách podvědomí usadil a o dvacet let

později se znovu vynořil. Seva se opět proměnil v nejistého kluka. Jenže teď za volantem auta.

Přišel ke dveřím a zmáčkl dálkové ovládání. Někde za jeho zády se ozvalo pípnutí. No jasně, spletl si auto, v noci jsou všechny lanosy šedé. Sedl za volant – studený a nepříroveně cizí. Jakmile nastartoval, litoval, že neposlechl Ljudu – večer býval celý vnitroblok nacpaný auty sousedů. Teď manévroval ve tmě, poskakoval po zledovatělých výmolech a snažil se nerozbít zrcátka sobě ani ostatním. Napětí vytlačilo strach do pozadí a dřív, než si to stačil uvědomit, letěl prázdnou ulicí a cítil něco, co v jeho nitru už dlouho nebylo. Aspoň náznak svobody.

Nejdřív musel dokončit univerzitu. Pak si vybrat specializaci. Nedostal, co chtěl, tak musel dokončit atestaci na patologii. Potom musel hledat slušnou práci, a když žádnou nenašel, sháněl vedlejší příjem. Roky plynuly a čím dál častěji mu lidé říkali, že by se měl konečně usadit a myslet na rodinu. Svatba – a hlavně narození syna – na něj navalily hromadu dalších „musíš“. Tolik, že to manželství neuneslo a rozpadlo se. Seva zůstal prakticky bez ničeho, i bez střechy nad hlavou. Ljuda se objevila tak nějak sama od sebe, i se vším, co by se s trochou vůle dalo nazvat domovem. A i když jí v zásadě neměl co vytknout, čím dál častěji cítil, že musí projevovat city, které vůbec necítil. A znovu přišla otázka: co musí udělat dál?

A teď, možná poprvé od svého mládí, nemusel vůbec nic. Mohl prostě jen tak jet, bez cíle a užívat si ten okamžik. Z rádia hrála nějaká hudba a světla pouličních lamp jí poblikávala do rytmu. Severyn kouřil jednu cigaretu za druhou, chtěl, aby celý interiér načichl kouřem – podléhal primitivnímu zvířecímu instinktu označkovat si teritorium. Protože navzdory plným mocím a všelijakým občanskoprávním majet-

kovým vztahům tohle auto patřilo vlastně jemu. Záchraný člun z Titaniku jeho monotónního života.

Přestože bylo pozdě, měl najednou v hlavě jasno. Noční jízda mu přinesla iluzi nezávislosti a ukázala jednoduchou pravdu. Svoboda. To jediné ve skutečnosti vždy potřeboval.

Seva ještě nechápal, neuvědomoval si, co přesně se v něm děje. Ale ten náhlý zlom, ten posun ve ztuhlé každodenní bezvýchodnosti, ten ho pohltil a fascinoval.

Doma nemohl dlouho usnout a probudil se patnáct minut před zazvoněním budíku. Spěšně vypil čaj a narychlo se oblékl. Chvátal do práce.

Tedy – ne do práce. Za volant.

Brzká hodina mu umožnila nespěchat, ale projet se trochu oklikou ještě prázdnými ulicemi. Znovu sněžilo, ale přes čelní sklo už město nepůsobilo smutně – spíš útulně. Bylo na tom něco zvláštního, vjet do toho omšelého nemocničního areálu ve vlastním autě. Severyn rychle proběhl pod stříšku a spokojeně pohlédl na naleštěné, čisté boty. Dnes ráno myslel na všechno, dokonce si z domu vzal i cukr.

Nebyli tu žádní noví mrtví, ale musel věnovat pár hodin živým. V poslední době si chirurgové udělali z pondělí den plánovaných operací. Materiálu pro histologii tak začalo pomalu přibývat. Severyn se natolik zabral do práce, že si až po desáté hodině vzpomněl, že měl dnes Hryša přijít do práce. Chtěl mu zavolat, když někdo zaklepal na pootevřené dveře.

„Můžu?“

Do kanceláře nahlédl hubený vysoký muž v přiléhavém kabátě.

„Stanislave? Samozřejmě, prosím.“

Host udělal krok a zarazil se. Nejistě si přehodil aktovku z jedné ruky do druhé.

„Neruším vás? Domlouvali jsme se na pondělí...“

„Nerušíte! Pojdte dál, posaďte se,“ řekl Severyn a v duchu si zanačoval – na tuhle schůzku dávno zapomněl. „Dáte si kávu?“

„Kdyby to šlo, radši čaj,“ řekl Stanislav a posadil se ke vzdálenějšímu rohu stolu.

Seva si říkal, jestli všichni zástupci farmaceutických firem působí takhle – stísněně a zároveň jaksi podmanivě. Předtím s touhle sortou lidí nepřišel do styku. Před pár měsíci, úplně stejně jako dnes, Stanislav poprvé prošel starými dveřmi patologie. Měl v sobě něco nejistého, což se Severynovi zdálo zvláštní a nevhodné pro zástupce firmy, který má jednat přímo s klienty. Ale s každým dalším setkáním byl Donyk přesvědčenější, že ta nejistota je pouhá maska. Při první návštěvě se Stanislav představil tichým hlasem a podal mu obyčejnou bílou vizitku s nápisem *Materia Obscura*. Stejně tichým hlasem pak mluvil o sběru biologických vzorků, finanční odměně a mezinárodní spolupráci. Téměř celou dobu se přitom díval na své propletené prsty. Jen občas zvedl hlavu a propálil Sevu pohledem uhlově černých očí – tak pronikavě, že navzdory prvotnímu dojmu znělo každé jeho slovo vážně a autoritativně. Ačkoli byl vždy nesmírně zdvořilý, pokaždé, jakmile se za ním zavřely dveře, si Seva s úlevou oddechl. Nelíbila se mu ta nepostřehnutelná psychologická převaha, kterou nad ním Stanislav měl, aniž by se o ni jakkoli snažil. Jenže spolupráce s podobnými firmami byla v životě patologa tak vzácná příležitost, že byl ochoten ten diskomfort snést – s nadějí, že ho jednou přetaví v nějaký finanční zisk.

Když Donyk postavil na stůl dva kouřící hrnky, host konečně odtrhl oči od okna a slabě se usmál, aby to vypadalo jako vděk.

„Jak se vám daří?“ tenké prsty tiše pohybovaly lžičkou.

„Jde to. Víte, jak to je. Teď to není lehké nikde,“ odpověděl Donyk a dobře věděl, že se host neptá na jeho život.

Stanislav přikývl.

„A co výzkum? Podařilo se vám získat nějaké vzorky?“

Seva jen bezmocně rozhodil rukama.

„Jsem v koncích. Nikdo to nechce podepsat. Lidi se dneska bojí úplně všeho.“

„Škoda,“ řekl Stanislav bez sebemenší známky lítosti.

„V jiných centrech to jde. Pamatujete si tu třináctku, o níž jsem mluvil? Každý týden od nich chodí pět až sedm vzorků. A smlouvu jsme s nimi podepsali teprve před měsícem.“

„Co mám dělat? Pacient zná svého chirurga, ale já jsem pro něj jen podezřelý chlap v plášti.“

„Promluvte si s lékaři, ať pacienty přesvědčí oni.“

„Ti sami nemají zrovna přebytek motivace...“

Stanislav zvedl obočí.

„Myslel jsem, že jsme o motivaci mluvili už několikrát,“ řekl s důrazem na poslední slovo.

Donyk neměl rád, když se mu někdo vnucoval, a připadal si jako u výslechu. Začínal být podrážděný.

„Promiňte mi upřímnost, ale odměna, kterou nabízíte, může zaujmout leda tak mě. Pro praktického chirurga je to almužna.“

Stanislav dál míchal čaj, jen teď už lžička občas cinkla o dno.

„Víte přece, že to nenabízím já osobně. Cenu určuje firma. A i když ta částka – souhlasím – není nijak závratná, dá se to dohnat množstvím. Jsou centra, kde sběr jede jak po drátkách. A věřte mi, nikdo si tam nestěžuje. Zkuste to probrat s kolegy, použijte tenhle argument.“

„Proč si s chirurgy nepromluvíte vy sám?“

Stanislav na něj krátce pohlédl tak, jak to uměl jen on.

„To jsem už vysvětloval: firemní politika. Nesmím být v přímém kontaktu s lékaři, komunikujeme výhradně s patomorfology.“

Odmíchl se.

„Severyne Romanovyči, nechápejte mě špatně – k ničemu vás nenutím. Ale taková spolupráce by mohla být extrémně výhodná pro nás oba. Materia Obscura má přidělenou kvótu vzorků ze všech regionů světa. A až se nasbírá potřebné množství, výzkum v Ukrajině skončí. Jenže,“ udělal významnou pauzu, „těm perspektivnějším centrům nabídneme účast v nových výzkumech. Brzy nám z centrály pošlou protokoly. A tam budou odměny ještě vyšší.“

Dál na něj netlačil. Krátce spolu prošli protokol k výzkumu, Stanislav mu nechal brožury s metodikou přípravy vzorků a postupem pro jejich odesílání. Seva ho doprovodil ke dveřím a pak se vrátil ke stolu, kde zůstal hostův hrnek, až po okraj plný čaje.

Následující hodiny se doslova ponořil do prokrastinace. Jeho osobní prokletí, kterého se už odjakživa marně snažil zbavit. Kdesi hluboko v sobě Seva chápal, i když si to nahlas nepřiznával: právě tohle věčné „než se do toho pustím“, to odkládání všeho, dokud se úkoly zoufale nenahromadí a už není naděje to zvládnout – právě tohle formovalo celý jeho život.

Kdykoliv se měl pustit do nového úkolu, obzvlášť pokud to vyžadovalo komunikaci s ostatními, nebo hůř – mohlo to vést ke konfliktu, byl Donyk jak paralyzovaný. Jediné, co tehdy chtěl, bylo zapomenout, utéct, vytěsnit z mysli všechno, co nezapadalo do paradigmatu jeho jednotvárného a mizerného života. Jenže zároveň neuměl říct jasné „ne“ a odmít-

nout. Podvědomě pořád čekal na svou životní šanci. Na tu jednu jedinou příležitost, která prolomí nesnesitelnou rutinu dní. Místo aby jednal, plánoval. Přemítal si v hlavě všechny možné katastrofické scénáře a hledal důvody, proč to zase nevyjde. A pak zase snil o tom, jak se mu všechno daří a užívá si plody vítězství.

V téhle pasti trávil Seva většinu dní, neschopen udělat jediné rozhodnutí, čímž sám sebe doháněl k šílenství. Shrbený seděl u stolu. Jedna jeho polovina toužila zavolat Stanislavovi, říct mu, že spolupráce nefunguje, poděkovat a ukončit to. Ta druhá si ale uvědomovala, že nad ním se tyčí celá nemocnice – hukot pater se stovkami lidí v pláštích a zdravotnických úborech, kteří se bez váhání ženou za penězi. Někteří poctivě, jiní bezostyšně, ale všichni natahovali ruku a brali od života, co se dalo. Byli snad ti lidi důstojnější než Seva? Těžko. Chytřejší? Věděl jistě, že většinou ne. Rozdíl byl v tom, že oni konali. A Severyn neustále pochyboval.

Na stole před ním stály dvě plastové nádobky. V jedné plavala cysta na vaječníku ponořená v konzervantu, ve druhé myom. Severyn sklonil hlavu, podepřel si bradu dlaní a přidržel nádobky proti světlu. V průhledné růžové kapalině se vznášely kusy tkáně, jejich zubaté okraje se v neviditelných vírech chvěly jako roztrhané hadry. Ještě před pár hodinami byly tyhle tkáně živé. Teď to byly jen kusy masa.

A všechno je to jen o pasivitě, pomyslel si Seva. Nejde o žádnou metafyziku. Jen o banální biologii.

Myom je jeden z těch „hodných“ nádorů – najde si klidné místo, zakoření se a roste, aniž by si všimal okolí. Od zbytku světa se oddělí bariérou. A když si pro život vybere odlehlé místo a má malý apetit, proběhne celý jeho život bez po všimnutí. Ale jakmile se dostane na oči, bez milosti jde pod

nůž, aby nakonec skončil ve špinavé nádobce. Tak to chodí – aby přežil, musí být myom malý a nenápadný. Rakovinové buňky? To je jiný příběh. Jsou zvědavé a neklidné. Nebojí se konfliktu ani pozornosti. Když je třeba, přetvoří okolí k obrazu svému. Možná právě proto je tak těžké se jich zbavit – a často nemožné.

Nedokázal by říct, jak dlouho seděl v tomhle nevědomém rozjímání. Ale Severynovy ruce se rozhodly dřív, než jim hlava dala povel. Oddělil drobné vzorky tkání, rozetřel je na sklíčka, upravil je dle pokynů a přetáhl vrstvou parafínu. Vzal dva formuláře, vyplnil osobní údaje, diagnózy, zaškrtl políčka v klasifikacích a tabulkách. Když se podíval na hodiny, bylo hodně po šesté. Denní směna už skončila, zbývala jen noční služba. Pro jistotu zavolal do kanceláře primáře chirurgie a spokojeně přikývl, když to nikdo nezvedl. Jeho myšlenky sotva stíhaly jeho činy. Severyn už stoupal výtahem do druhého patra. Blížil se čas návštěv, a tak bylo na chodbách dost živo – samí příbuzní pacientů. V lékařském pokoji seděl u počítače jeden z chirurgů, těch nových. Donyk si nepamatoval jeho jméno, ale od vidění ho znal dobře. Když Seva vešel, chirurg se trochu zvedl, aby ho pozdravil, ale když poznal známý obličej, jen zvedl obočí v němé otázce.

„Přinesli od vás dneska myom a cystu, ale nejsou u toho čísla dokumentace. Potřebuju je zaevidovat.“

„Jo, tamhle, ve žluté složce,“ odpověděl chirurg, aniž by se obtěžoval pomoci, a hned se zase zahleděl do monitoru.

To Severynovi hrálo do karet. Vytáhl příslušné záznamy a po letmém pohledu na kolegu, který mu nevěnoval pozornost, začal rychle listovat. Našel informované souhlasy pacientek s léčbou a vyfotil si jejich podpisy. Pak složku vrátil na místo, mávl chirurgovi na rozloučenou a zamířil zpět do

svého podzemí. Tam si několikrát nanečisto vyzkoušel podpisy, a když byl spokojený s výsledkem, doplnil je na formuláře souhlasů s výzkumem.

Výsledek vypadal celkem přesvědčivě.

Zavolal a objednal kurýra. Než přijel, srovnal Seva dokumenty a roztřídil je do správných rychlovazačů. Asi za čtyřicet minut se ozvalo zaklepání. Kurýr přinesl velkou kartonovou krabici, v níž byla polystyrenová kapsle se suchým ledem. Podlahu kanceláře rychle zaplnil bílý dým. Zabalili vzorky, zkontrolovali údaje a vyplnili dodací listy. Rozloučili se. Netrvalo dlouho a Seva slyšel, jak pod jeho suterénním oknem nastartoval motor a auto s vrznutím na sněhu vyjelo z nemocničního areálu.

A bylo to. Všechno proběhlo až směšně hladce. Seva stál u zavřených dveří a užíval si zvláštní pocit úspěšně dokončeného a smysluplného činu. Měl chuť se o tu radost s někým podělit. Toužil po uznání, od kohokoli, i když šlo o úplnou maličkost. Nenapadlo ho nic lepšího než zavolat Stanislavovi. Ten hovor odmítl, ale za chvíli přišla zpráva:

„Omlouvám se, nemohu mluvit. Pište.“

Seva mu v krátkosti napsal o svém úspěchu. A vzápětí přišla nová zpráva:

„Výborně. Gratuluji k prvnímu úspěchu. Platba proběhne na konci týdne. Zrychlete tempo.“

Protože veškerou práci udělal Seva sám, odpadla potřeba dělit se o honorář. Šlo tedy o osmdesát dolarů. Polovina měsíčního platu za jednu hodinu práce. Po zádech mu přeběhlo příjemné mravenčení. Uvědomil si, kolik takových hodin ve svém životě promarnil úplně zbytečně. Jasně, ta směšná částka nic neřešila – měsíční provize z Amfory bývaly často vyšší. Jenže tam byl jen figurkou – stejnou roli hrál Hryša

(nesmí mu zapomenout zavolat), nástěnka s letákem a teď už i ředitel, kterému mozek dávno obrostl tukem. Tentokrát si ale Seva vydělal vlastní hlavou a rukama. A hlavně rozhodností. Peníze sice zatím existovaly jen virtuálně, ale právě to jim dávalo zvláštní cenu. Věděl, že těch symbolických osmdesát babek s ním zůstane navždy.

Donyk vytáhl ze zásuvky čistý papír, přeložil ho a pomocí sešívačky z něj vytvořil něco jako obálku.

Vzal do ruky fix a už se chystal napsat „Na prstýnek“, ale když se přiblížil hrotem k papíru, ztuhl. Co má vůbec snubní prsten s tím vším společného? Možná ho jednou koupí, ale určitě ne za tyhle peníze. Ty byly příliš výjimečné. Zamyslel se – k čemu vlastně potřebuje „kapitál“? Po pěti minutách spočinula na dně trezoru podomácku slepená, prázdná obálka. Křivě nadepsaná slovem „NA“.

5. KAPITOLA

Seva chtěl slavit a klasicky depresivní pondělní večer tu touhu ještě posiloval. V duchu si přehrával různé varianty oddechu, ale vzhledem k tomu, že jeho schopnost socializace byla, mírně řečeno, dost omezená, na nic kloudného nepřišel. Veškerá naděje směřovala k Ljudě, i když si nebyl jistý, jestli právě po takové společnosti jeho duše touží.

O to větší bylo jeho překvapení, když skrz pootevřené dveře bytu zaslechl cizí hlasy a mužský smích. Ljuda, trochu podnapilá, mu při sundávání bundy rychle pošeptala do ucha: na skok se stavila její kmotra s manželem. Seva je neměl moc v lásce – i když, upřímně řečeno, k lidem coby biologickému druhu pociťoval pramalé sympatie obecně. A protože rodiče Ljudiny kmotřenky byli v jejich domácnosti nejčastějšími hosty, Severyn si na ně celkem zvykl. Marharyta pracovala jako recepční v tom samém salonu, kde Ljuda lakovala nehty bohatým slečnám. Její manžel se jmenoval Robert Miščenko – jméno ho vystihovalo víc než cokoliv jiného. Za svou výstřednost ale nevděčil anglosaské krvi, nýbrž kavkazské.

Na Robertův arménský původ odkazovalo jeho dětství strávené u matky v Jerevanu, lehce posmutnělý tvar očí, neobvyklé jméno a sotva znatelný přízvuk. Jeho oborem byly chladničky a logistika. Jednoduše řečeno – převážel mražené potraviny. A ještě jednodušeji – pašoval pelmeně do Bělo-